

mV

**Integrated Coastal Zone Management van de kust-
zone "Kust- en Vlaamse banken - IJzermonding -
Westhoek": een projekt voor duurzame
ontwikkeling.**

DISCUSSIONOTA

Dr. P. Meire en Prof. Dr. E. Kuijken

Instituut voor Natuurbehoud
Kiewitdreef 5
B3500 Hasselt
België
tel: 011/210 110
fax: 011/242262

Hasselt, 3 december 1993
ref: IN/A 93.144

Het Instituut voor Natuurbehoud (I.N.) is een wetenschappelijke instelling van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Leefmilieu en infrastructuur, Administratie Milieu, Natuur en Landinrichting (AMINAL).

**Integrated Coastal Zone Management van de kust-
zone "Kust- en Vlaamse banken - IJzermonding -
Westhoek": een projekt voor duurzame
ontwikkeling.**

DISCUSSIONOTA

Dr. P. Meire en Prof. Dr. E. Kuijken

Instituut voor Natuurbehoud
Kiewitdreef 5
B3500 Hasselt
België
tel: 011/210 110
fax: 011/242262

Hasselt, 3 december 1993
ref: IN/A 93.144

Integrated Coastal Zone Management van de kustzone "Kust- en Vlaamse banken - IJzermonding - Westhoek": een project voor duurzame ontwikkeling.

DISCUSSIONOTA

I Inleiding: duurzame ontwikkeling en coastal zone management

Het streven naar duurzame ontwikkeling: een internationale verplichting.

De toenemende milieuproblemen en de sterke achteruitgang van de natuurwaarden heeft de laatste jaren geleid tot het besef dat er dringend iets moet gebeuren gezien een verdere aftakeling van milieu en natuur niet langer kan geduld worden. Het punt is immers bereikt waarbij de milieuproblemen, veroorzaakt door de economische ontwikkeling, de verdere economische ontwikkeling precies zal tegengaan. Als antwoord hierop werd in het rapport van de Verenigde naties "Our Common Future" het begrip "duurzame ontwikkeling" naar voor gebracht. Duurzame ontwikkeling en duurzaam gebruik zijn dan ook de basis van de "Convention on Climate Change", de "Convention on Biological Diversity" en Agenda 21 die op de United Nations Conference on Environment and Development (UNCED, Rio de Janeiro, 1992) werden opgesteld. Diverse andere internationale conventies (oa. Conventie van RAMSAR; Conventie van OSLO en PARIJS; Conventie van BONN; Conventie van BERN), Europese richtlijnen (Vogelrichtlijn; habitatrichtlijn) en nationale of regionale beleidsplannen (MINA-plan; Groene Hoofdstructuur; Structuurplan Vlaanderen) passen in dit streefdoel. De individuele landen of regio's hebben de verantwoordelijkheid om de nodige maatregelen te nemen, al dan niet in internationale samenwerking, om invulling te geven aan deze conventies en plannen en op deze manier een bijdrage te leveren aan duurzame ontwikkeling.

Integrated Coastal Zone Management: een invulling van duurzame ontwikkeling

De globale milieuproblematiek is zeer schrijnend merkbaar in kustgebieden in het algemeen en langs de Belgische kust in het bijzonder. Onze Noordzeekust is het centrum van belangrijke commerciële activiteiten zoals exploitatie van levende en niet-levende rijkdommen, transport, recreatie etc. De hieraan gekoppelde ontwikkelingen hebben de voorbije decennia geleid tot een sterke vervuiling van de kustwateren en een sterke kwalitatieve en kwantitatieve achteruitgang van diverse typische kusthabitats (ondiepe zeeën, estuaria, duinen en stranden). Dit beleid (zowel nationaal als internationaal) ten aanzien van de kustgebieden past dan ook niet in een duurzame ontwikkeling. Voor de Belgische kust kunnen wij hierbij oa. denken aan het verdwijnen van de oestercultuur, de impact van het vervuilde strandwater op het toerisme, de olieverontreiniging, de sterke degradatie van onze duinengordel en het strand en de drastische achteruitgang van het areaal aan slikken en schorren langs het estuarium van de IJzer. Dergelijke ontwikkelingen zullen zowel de ecologische als economische toekomst van het gebied hypotheke-

ren.

Niettegenstaande reeds diverse initiatieven werden ondernomen ter bescherming van de zeeën en kustgebieden heeft het feit dat zee en land (en ook de zee zelf) onder uiteenlopende administraties, verantwoordelijken en wetgevingen vallen ertoe geleid dat er voor de kustzone geen geïntegreerde aanpak was.

De kustzone moet echter beschouwd worden als een landschapecologische eenheid, welke gekenmerkt wordt door de aanwezigheid van verscheidene landschapstypes met overgangszones tussen zee, strand, slikken en schorren, duin en polder en door het voorkomen van specifieke geomorfologische eenheden. Diverse habitats zijn beperkt tot het kustgebied en het is het samenspel van de dagelijkse getijbeweging, occasionele stormen, de menging van zout en zoet water samen met de geomorfologische gesteldheid van de gebieden die zorgt voor de specificiteit van de verschillende habitats en landschappen binnen de kustzone.

Gezien de sterke kwantitatieve en kwalitatieve achteruitgang enerzijds en de multifunctionaliteit van de diverse kustgebieden anderzijds dringt zich een geïntegreerd beheer op. In de Ministeriële verklaring van de 3e Internationale Conferentie voor de bescherming van de Noordzee (1990) werd eveneens gesteld dat bescherming van de mariene fauna verbeterd moet worden via een gezamenlijke en gecoördineerde aanpak. Enkel op die manier kunnen we komen tot een duurzame ontwikkeling van de zowel ecologisch als economische belangrijke kustzone.

De snelle bewustwording dat een duurzaam beheer van deze biologisch zeer rijke zone noodzakelijk is heeft ertoe geleid dat in diverse landen projecten van "Integrated Coastal Zone Management" (ICZM) lopen en dat door diverse instellingen (Europese Unie, Raad van Europa etc.) een globale strategie voor ICZM wordt uitgewerkt. Dit houdt in dat voor een bepaald kustgebied (zowel zee als land) een beheersplan wordt opgesteld waarin gestreefd wordt naar een duurzame ontwikkeling waarbij behoud en versterking van de ecologische waarde wordt gekoppeld aan een inpasbare en duurzame exploitatie van de natuurlijke rijkdommen (visserij, waterwinning, recreatie, scheepvaart...). Een geïntegreerde benadering houdt in dat er ambtelijke afspraken, beleidsinstrumenten en internationale samenwerking moet zijn. De uitdaging is om een betere samenwerking te bereiken tussen de vele betrokken belangen. Daarom vereist Coastal Zone Management een goede communicatie tussen de planmakers, beheerder en gebruikers en vereist een betrokkenheid van het grote publiek.

Om een wezenlijke bijdrage te leveren aan deze vernieuwde inzichten inzake kustbeheer wordt het project "Integrated Coastal Zone Management van de kustzone "Vlaamse Banken - IJzermonding - Westhoek": een project van duurzame ontwikkeling voorgesteld. Dit project beoogt een duurzame ontwikkeling van het gebied. Hieronder verstaan wij het behoud en de versterking van de landschapecologische waarden en de biodiversiteit in samenspraak met de andere functies van het gebied.

In deze nota wordt eerst een korte omschrijving gegeven van het betrokken gebied, de huidige juridische en planologische bestemmingen, en worden vervolgens de doelstellingen van dit project verder toegelicht en uitgewerkt.

II OMSCHRIJVING VAN HET GEBIED EN DE HUIDIGE STATUS

Situering van het gebied.

Hoewel er uiteindelijk moet gestreefd worden naar een geïntegreerd kustbeheer voor het gehele Belgische Kontinentaal Plat inclusief de volledige kuststrook, wordt hier slechts een beperkt gebied als pilootproject voorgesteld. Dit gebied werd geselecteerd omdat:

- het zowat alle verschillende kustbiotopen omvat,
- de verschillende gebieden een zeer grote ecologische waarde hebben,
- dringende maatregelen nodig zijn.

Het pilootproject bestaat uit het gebied van de Kust- en Vlaamse Banken gelegen tussen Oostende en de Belgisch Franse grens zoals aangegeven op Kaart 1a en het gebied van de IJzermonding te Nieuwpoort inclusief het duingebied en het strand van Lombardsijde, evenals de Westhoek zoals aangegeven op kaart 1b. Eventueel is dit gebied nog uit te breiden met bv. de duinen tussen Koksijde-Bad en Oostduinkerke-Bad, tussen Oostduinkerke-Bad en Groenendijk-Bad etc.

De monding van de IJzer, ter hoogte van Nieuwpoort, is een typisch estuarium gekenmerkt door slikken en schorren langs de rechteroever. De overgang van het slik- en schorgebied naar het strand is onderbroken door het tijdok en de slibway. Het strand zelf vormt de overgang naar de zee waarin ook het IJzerestuarium in uitmondt. De zee is hier zeer ondiep en wordt gekenmerkt door velden met relatief hoge, langgerekte zandheuvels, zandbanken genaamd. Dergelijke uitgestrekte zandbankformaties zijn elders in de Noordzee niet aanwezig. Het gedeelte van het militair domein van Lombardsijde dat in aanmerking komt voor natuurbehoud- en ontwikkeling bestaat vooral uit duinen. De overgangen tussen deze verschillende biotopen zijn zeer zeldzaam en ecologisch zeer waardevol. De overgang tussen zee, strand en duin is ook duidelijk aanwezig in de Westhoek, wat voor de rest een zeer uitgestrekt duingebied is met een zeer grote geomorfologische en ecologische diversiteit.

Voor een gedetailleerde bespreking van deze gebieden verwijzen wij naar (Billiau, 1992; Decler, 1986; Kuijken et al., 1993; Leten, 1993; Seys, 1993; Seys et al., 1993).

Huidige juridische bepalingen binnen het pilootgebied

Binnen het beschouwde gebied werden de voorbije jaren reeds diverse beschermende maatregelen getroffen. Die worden hier kort samengevat.

*** RAMSAR-CONVENTIE**

De zone van de Kust- en Vlaamse Banken (althans het gedeelte niet dieper

dan 6 meter beneden de laagwaterlijn, inclusief de laagste zone van het strand) binnen de Belgische territoriale wateren tussen Oostende en de Franse grens werd door België aangeduid als wetland van internationaal belang onder de RAMSAR-conventie (KB van 27.09.84, B.S. van 31.10.84). Het gebied beslaat een oppervlakte van ongeveer 7400 ha en werd doorgaans als "Vlaamse Banken"-Ramsar gebied aangeduid. Met de wet van 7.10.87 (B.S. van 22.10.87) is de breedte van de territoriale zee tot twaalf mijl gebracht. Het standpunt van het Ministerie van Volksgezondheid en Leefmilieu is dan ook dat het Vlaamse Banken-Ramsar gebied het gedeelte niet dieper dan 6 meter van de Vlaamse Banken, die tussen de 3-mijl en de 12-mijl lijn liggen, de facto inhoudt.

* EUROPESE VOGELRICHTLIJN

In uitvoering van de Richtlijn 79/409/EEG van de Europese Commissie inzake het behoud van de vogelstand was België er toe verbonden een aantal gebieden, die voldoen aan de vereisten van de richtlijn, als speciale beschermingszones af te bakenen. Bij besluit van de Vlaamse Executieve van 17.10.1988 werden voor Vlaanderen 23 Vogelrichtlijn-gebieden aangeduid. De IJzermonding zelf (het slikken- en schorregebied) en een gedeelte van het aansluitende duingebied evenals de Westhoek werden aangeduid als speciale beschermingszone. Hoewel alle Vlaamse Ramsargebieden opgenomen werden in de Vogelrichtlijn-gebieden vinden we het Vlaamse Banken-RAMSAR-gebied echter niet terug omdat dit gebied onder nationale bevoegdheid valt.

* GEWESTPLAN

Het beschouwde kustgebied omvat volgens de Gewestplannen (kaartblad 12/5 Nieuwpoort) de volgende bestemmingen:

- ◆ natuureservaat of natuurgebied met wetenschappelijke waarde
- ◆ agrarisch gebied
- ◆ gebied voor openbare nutsvoorzieningen of gemeenschapsvoorzieningen
- ◆ militair domein
- ◆ waterweg

* DUINENDEKREET

Op 14 juli 1993 werd door de Vlaamse Executieve het duinendekreet goedgekeurd. Op 15 september 1993 werden de uitvoeringsbesluiten genomen (B.S. 17.09.93). Op basis van 4 criteria werden de gebieden geselecteerd die dienden beschermd te worden. Het militaire domein te Lombardsijde valt binnen dit dekreet.

* BESCHERMD LANDSCHAP

De kreek van Lombardsijde, de resterende strook slikken en schorren langs

de IJzergeul en de opgespoten terreinen zijn gerangschikt als landschap volgens het Koninklijk besluit van 16 oktober 1981. Dit beschermde natuurreserveaat werd samen met de ruimere omgeving van de IJzermonding, het militair domein inbegrepen, opgenomen in het ministriële besluit van 28 mei 1993 tot voorlopige rangschikking als landschap.

*** EUROPESE 'EKOLOGISCH GEVOELIGE ZONE'**

Op 28/29.06.93 heeft de Raad van de Europese Gemeenschap, onder Belgisch Voorzitterschap, de Commissie opgedragen om haar verslag uit te brengen over de ekologisch gevoelige zones (EGZ) in zee en langs de kust die zich in de Gemeenschap bevinden. De Raad beraadt zich namelijk over de maatregelen die gepast zouden zijn om aan de Internationale Maritieme Organisatie (IMO) voor te stellen om deze EGZ (Ecological Sensitive Area, ESA) te beschermen tegen risico op vervuiling. De Lid-staten werden verzocht om hun EGZ te bepalen voor 1 november van dit jaar. België heeft daartoe "de gedeelten van de territoriale zee gelegen ten zuiden van de parallel 51°21'20" N en ten westen van een lijn loodrecht getrokken op de kust ter hoogte van Oostende, en waarvan de diepte 6m niet overschrijdt bij lage tij" aangeduid. Zonder rekening te houden met het criterium van diepte beslaat deze zone, die overeenkomt met het nieuwe Vlaamse Banken Ramsar gebied, een oppervlakte van 64.000 ha.

Juridische bepalingen in voorbereiding

*** HABITAT RICHTLIJN (RICHTLIJN 92/43/EEG) VAN 21 MEI 1992**

In het kader van deze richtlijn moeten de lidstaten uiterlijk in 1995 een overzicht geven van de, in het kader van deze richtlijn, te beschermen habitats en hun geografische ligging.

*** GROENE HOOFDSTRUCTUUR VOOR VLAANDEREN**

Binnen de ontwerpnota "De Groene Hoofdstructuur voor Vlaanderen", wordt zowel de Westhoek als het gebied van de IJzermonding als natuurkerngebied aangeduid. Het strand van Lombardsijde is grotendeels natuurontwikkelingsgebied.

*** STRUCTUURPLAN VLAANDEREN**

In het structuurplan Vlaanderen dat voorziet in een synthese van de ruimtelijke aanspraken van de verschillende sectoren, wordt in principe de Groene Hoofdstructuur voor Vlaanderen als sektorplan vanuit het natuurbehoud ingepast, wat de bestemming als natuurgebied voor het gebied rond de IJzermonding en de Westhoek zal versterken.

*** STRUCTUURPLAN VOOR DE KUST**

Binnen het door de provincie West-Vlaanderen uitgewerkte structuurplan voor de kust worden voor de beschouwde zone's dezelfde bestemmingen vastgelegd, gesteund op een gedetailleerde uitwerking van de Groene Hoofdstructuur.

III) Integrated Coastal Zone Management van de kustzone "Kust- en Vlaamse banken - IJzermonding - Westhoek": omschrijving van het projekt.

Doelstelling van het projekt

Het projekt Kustbanken-IJzermonding-Westhoek heeft tot doel het streven naar een duurzame ontwikkeling van het gebied. Hieronder wordt verstaan: het behoud en de versterking van de ecologische waarden en de biodiversiteit van het gebied in samenspraak met diverse gebruikers van het gebied en wel op zo'n manier dat het gevoerde beleid op lange termijn plaats biedt aan diverse functies. Belanghebbende partijen zijn oa. visserij, scheepvaart, recreatie, water- en zand/grindwinning.

Om deze doelstelling te realiseren zijn vier stappen nodig:

- 1) het voorzien, door de diverse bevoegde nationale en regionale instanties, van het nodige wettelijke kader waarbinnen de diverse beheersmaatregelen in het gebied kunnen genomen worden.
- 2) het voorzien in de verwerving van het gebied op land (of een andere vorm van reservaatvorming) teneinde de nodige beheersmaatregelen konkreet te kunnen invullen.
- 3) het opzetten van een stuurgroep die een geïntegreerd beleid voor het gebied uitwerkt en die de uitvoering van het beleid en het beheer ter plaatse volgt.
- 4) het tot stand brengen, waar nodig, van controle- en beheerstructuren.

Deze verschillende stappen worden hieronder kort gesitueerd.

Organisatie van het projekt

1) UITWERKEN VAN DE WETTELIJKE BESCHERMING

Voor het voeren van een beleid, gericht op het behoud en de ontwikkeling van de natuurwaarden, is het nodig dat het gebied een juridisch statuut heeft dat het mogelijk maakt om bepaalde maatregelen te treffen. Het gaat hierbij om:

◆ VOGELRICHTLIJN GEBIED

Binnen de Ramsar-conventie kan niet aan uitbreiding van het gebied gedacht worden, gezien deze conventie bepaalt dat de benedengrens niet onder de -6 m beneden de laagwaterlijn mag gaan. Wel dient gestreefd te worden naar alsnog een opname van het volledige gebied op de lijst van EEG-Vogelrichtlijn-gebieden, via de bevoegde federale overheid.

* HABITATRICHTLIJN

Op 21 mei 1992 werd de zogenaamde habitatrichtlijn (92/43/EEG) van kracht. Deze richtlijn heeft tot doel het behoud van de biologische diversiteit te bevorderen. Bepaalde types natuurlijke habitats en bepaalde dier- en plantesoorten krijgen, wegens de bedreigingen waaraan ze zijn blootgesteld, prioriteit, dit om een snelle uitvoering van beschermings-maatregelen te bevorderen. Elke lidstaat dient een aantal gebieden voor te stellen die in aanmerking komen voor aanwijzing als speciale beschermingszone. In de Bijlage I van de richtlijn worden 'Permanent met zeewater van geringe diepte overstroomde zandbanken', 'wandele duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* (witte duinen)', 'vastgelegde duinen met kruidvegetatie (grijze duinen)', 'vochtige duinvalleien', 'estuaria', 'bij eb droogvallende slikwadden en zandplaten' en 'Atlantische schorren en kwelders' specifiek vermeld als een 'natuurlijk habitat van communautair belang voor de instandhouding, waarbinnen aanwijzing van speciale beschermingszones vereist is'. Het pilootgebied, evenals andere belangrijke gebieden van de kustzone moeten bijgevolg als speciale beschermingszone worden aangeduid.

* GEWESTPLAN

Door het opgeven van de militair kamp dient de bestemming voor deze zone op het gewestplan te worden heringevuld. Een maximale bescherming van het gebied kan worden bekomen wanneer het volledige gebied, zoals aangegeven in kaart 2, een bestemming als reservaatgebied (R) krijgt.

* NATUURRESERVAAT STATUS

Naast de hierboven opgesomde beschermingsmaatregelen zou het volledige gebied (of gedeelten ervan) aangeduid kunnen worden als staats-, gewest- of erkend natuurreservaat (door het Vlaamse Gewest). Hierbij zou het landgedeelte een vrij klassiek reservaat zijn, terwijl de Kust- en Vlaamse Banken als een "marien reservaat" kan omschreven worden (door de federale overheid).

* RANGSCHIKKING ALS LANDSCHAP

De voorlopige rangschikking als landschap van de IJzermonding en omgeving, ministrieel besluit van 28.05.1993, geldt voor een periode van 9 maanden volgend op de dag van de betekening, namelijk 02.06.1993. Bijgevolg is het

aangewezen dat de definitieve rangschikking voor 02.03.1994 bekrachtigd wordt.

Het toekennen van deze juridische statuten aan het gebied kan gebeuren door de betrokken overheden binnen het kader van dit projekt.

2) VEILIGSTELLEN VAN HET GEBIED.

Ten behoeve van natuurbehoud is uit het verleden duidelijk dat het opstellen van een beschermende wetgeving niet noodzakelijk leidt tot een daadwerkelijke bescherming. Daarom verdient het aanbeveling dat die gebieden die voor het natuurbehoud van zeer groot belang als reservaat worden aangekocht (door of met subsidies van de overheid) of op een andere manier in beheer genomen worden. In de beheersplannen dienen duidelijke randvoorwaarden voor eventuele vormen van medegebruik geformuleerd te worden. Een nieuw dekreet op het natuurbehoud in het Vlaamse Gewest geeft daartoe meer ruimte.

3) INSTALLEREN VAN EEN STUURGROEP.

Binnen het pilootgebied moet met diverse belangen worden rekening gehouden. Anderzijds is er een sterke versnippering van de bevoegdheden. Om te komen tot een geïntegreerd beleid is het daarom noodzakelijk deze diverse instanties samen te brengen. Hiervoor wordt de methode van de ecologische impulsgebieden van Vlaanderen overgenomen. Door, én de regionale én de federale overheid wordt een projektcoördinator aangeduid. Zij vormen het sekretariaat van het projekt en staan in voor het opstellen van de beleidsvisie. Hiervoor kunnen zij beroep doen op verantwoordelijken uit de administraties voor de technische aspecten en op het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, het Rijksstation voor Zeevisserij en het Instituut voor Natuurbehoud voor een wetenschappelijke onderbouwing van het projekt.

De beleidsvisie omschrijft het volledige kader waarbinnen het projekt gesitueerd is evenals de diverse concrete maatregelen die moeten genomen worden voor de realisatie van de doelstellingen.

De beleidsvisie en de concrete maatregelen worden voorgelegd aan een stuurgroep. Deze bestaat uit vertegenwoordigers van de diverse instanties die binnen het gebied ambtelijke verantwoordelijkheden hebben. De beleidsvisie en de uit te voeren maatregelen worden na gunstig advies van de stuurgroep aan de verantwoordelijke minister(s) voorgelegd ter goedkeuring en uitvoering. Binnen de stuurgroep wordt gestreefd naar consensus en naar een optimale samenwerking tussen de verschillende bevoegde instanties.

Naast de mankracht en de middelen die door de bevoegde instanties ter beschikking van het projekt worden gesteld is het eveneens de taak van de projektcoördinatoren en de stuurgroep om externe fondsen (EEG ea.) te werven voor de realisatie van het projekt evenals een samenwerking met andere organisaties en instellingen te bewerkstelligen. Een samenwerking met Frankrijk ligt voor de hand binnen het kader van een Europese konteks.

4) KONTROLE- EN BEHEERSSTRUCTUREN

Het respect door de gebruikers van sites met verschillende functies en door het publiek in het algemeen van de maatregelen die zijn aangenomen voor de bescherming en de duurzame ontwikkeling van de getroffen zone impliceert een zekere infrastructuur (markering, betonning, eventuele sluiting) en controlemogelijkheden (personeel en waarnemingsmiddelen). Dit is in het bijzonder belangrijk voor de sites die zijn aangeduid als natuurreservaat en voor de mariene zone waar de aanwezigheid van de overheid moet kunnen gewaarborgd worden.

Inhoud van het project

In de beleidsvisie zal een omstandige omschrijving van de belangrijkste elementen van "Integrated Coastal Zone Management" worden gegeven. Dit dient als kader voor de te nemen maatregelen binnen diverse sectoren; deze worden hier niet limitatief opgesomd:

economie:

- toerisme
- recreatie
 - watersport
- sportvisserij
- beroepsvisserij
- beroepsscheepvaart
- exploitatie van natuurlijke rijkdommen
- baggerwerken/storten

veiligheid:

- kustverdediging
- veiligheid van de scheepvaart/preventie van ongevallen

natuur en milieu:

- waterkwaliteit (tellurische lozingen, stortingen, scheepslozingen)
- rampen (olieverontreiniging etc.)
- natuurbehoud/reservaatvorming
- natuurontwikkeling en natuurherstel
- natuuredukatie en het creëren van het maatschappelijk draagvlak voor duurzame ontwikkeling en natuurbehoud.
- landschapszorg en -herstel (inclusief historische waarden)

wetenschappelijk onderzoek:

- monitoring, fundamenteel en toegepast wetenschappelijk onderzoek
-

(ingreep-effekt relaties tbv gebruik en beheer)

kontrole:

- strategie
- middelen

De voor te stellen maatregelen kunnen zowel zijn:

- ♦het uitvoeren van bepaalde ingrepen (bv. het terug afgraven van opgespoten terreinen in de IJzermonding; voorzien in een natuureducatieve uitbouw; waterkwaliteit etc.)
- ♦het uitwerken van een tijdelijke en ruimtelijke zonering van bepaalde activiteiten (instellen van ontoegankelijke zones voor bepaalde periodes voor bepaalde activiteiten; storten van specie etc.)

Voor een meer gedetailleerd overzicht van mogelijke te nemen maatregelen wordt verwezen naar Bossu (1993), Decler & Meire, (1992); Kuijken et al. (1993) en Seys et al. (1993)

Besluit

Binnen het hierboven aangegeven gebied zijn duidelijk grote ecologische waarden aanwezig. De druk van diverse kanten is evenwel groot waardoor het veiligstellen van deze waarden nodig en dringend is. Het hier voorgestelde project beoogt een geïntegreerd beheer en wil een bijdrage leveren aan de duurzame ontwikkeling van de kuststreek. Met dit project kunnen we dan ook anticiperen op een richtlijn inzake het geïntegreerd beheer van de kustzones die die binnen de Europese Unie wordt voorbereid alsmede op de integrale aanpak van problemen die wordt ondersteund in het vijfde milieu-actieprogramma "Op weg naar een duurzame ontwikkeling" van de Europese Unie.

Het is duidelijk dat dit project slechts over een beperkt deel van de Belgische kustzone gaat. Dit is voor een pilootproject noodzakelijk. Op termijn zal dan uiteraard moeten worden gestreefd naar een geïntegreerd beleid voor de volledige kustzone.

IV Referenties

- Billiau, R., 1992. De fauna en flora van de Westkustduinen. Pp. 190-227 in Termote (red.) Tussen Land en Zee: het duinengebied van Nieuwpoort tot De Panne, Lannoo, Tielt.
- Bossu, P. (red.), 1993. Plan Zeehond, actieplan voor de IJzermonding en omgeving. Natuurreservaten vzw, snelschrift 93/2, Brussel.
- Decler, K., 1986. Het natuurreservaat 'De IJzermonding' te Nieuwpoort: oecologische aspecten en suggesties voor beheer. Rapport Belgische Natuur en Vogelreservaten, Brussel.
- Decler, K. & P. Meire, 1992. Mogelijkheden voor natuuronwikkeling en natuurherstel aan de IJzermonding (Nieuwpoort). Rapport Universiteit Gent en Instituut voor Natuurbehoud.
- Kuijken, E., Herrier, J-L., Leten, M., Devos, K. & J-P. Malfait, 1993. De betekenis voor het natuurbehoud van het militair domein te Nieuwpoort en Middelkerke (Lombardsijde). Instituut voor Natuurbehoud, nota A 93.25, Hasselt.
- Leten, M., 1992. Vegetatie en landschapsontwikkeling in de duinen van de Westhoek. Pp. 158-189 in Termote (red.) Tussen Land en Zee: het duinengebied van Nieuwpoort tot De Panne, Lannoo, Tielt.
- Seys, J., 1993. De Belgische Kustwateren in vogelperspectief. Brochure Wereld Natuur Fonds en Instituut voor Natuurbehoud, Brussel, Hasselt.
- Seys, J., Meire, P., Devos, K. & E. Kuijken, 1993. De Kust- en Vlaamse Banken: ecologische belang, raakvlakken met andere functies en beheerssuggesties. Rapport IN/93. Instituut voor Natuurbehoud, Hasselt.
-

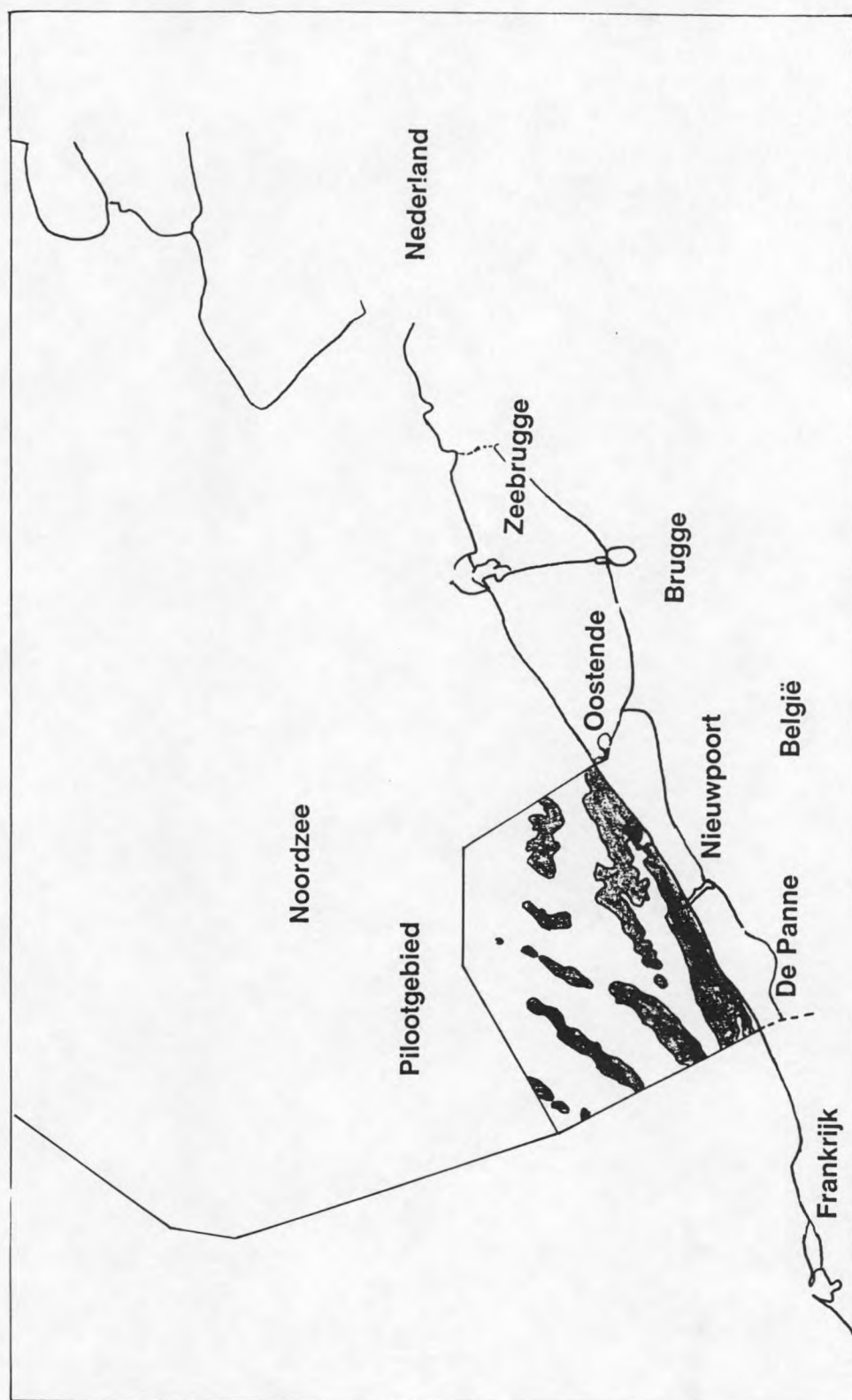

Fig. 1a. Situering van het gedeelte van het pilootproject gelegen binnen het Belgisch Kontinentaal Plat. (donker gearceerd: zones hoger dan -6m GLLW)

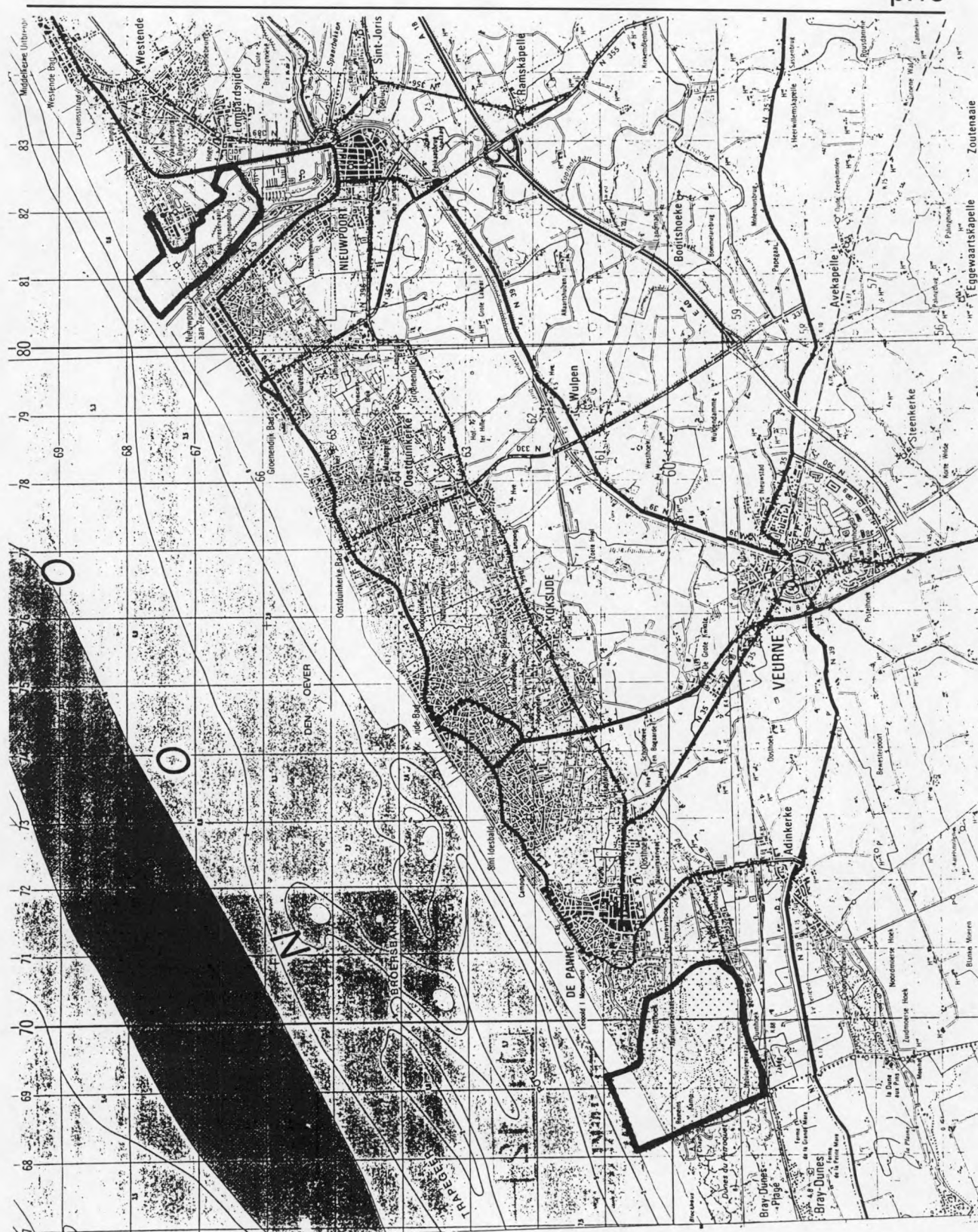

Fig. 1b. Situering van het gedeelte van het pilootproject rond de IJzermond en de Westhoek.

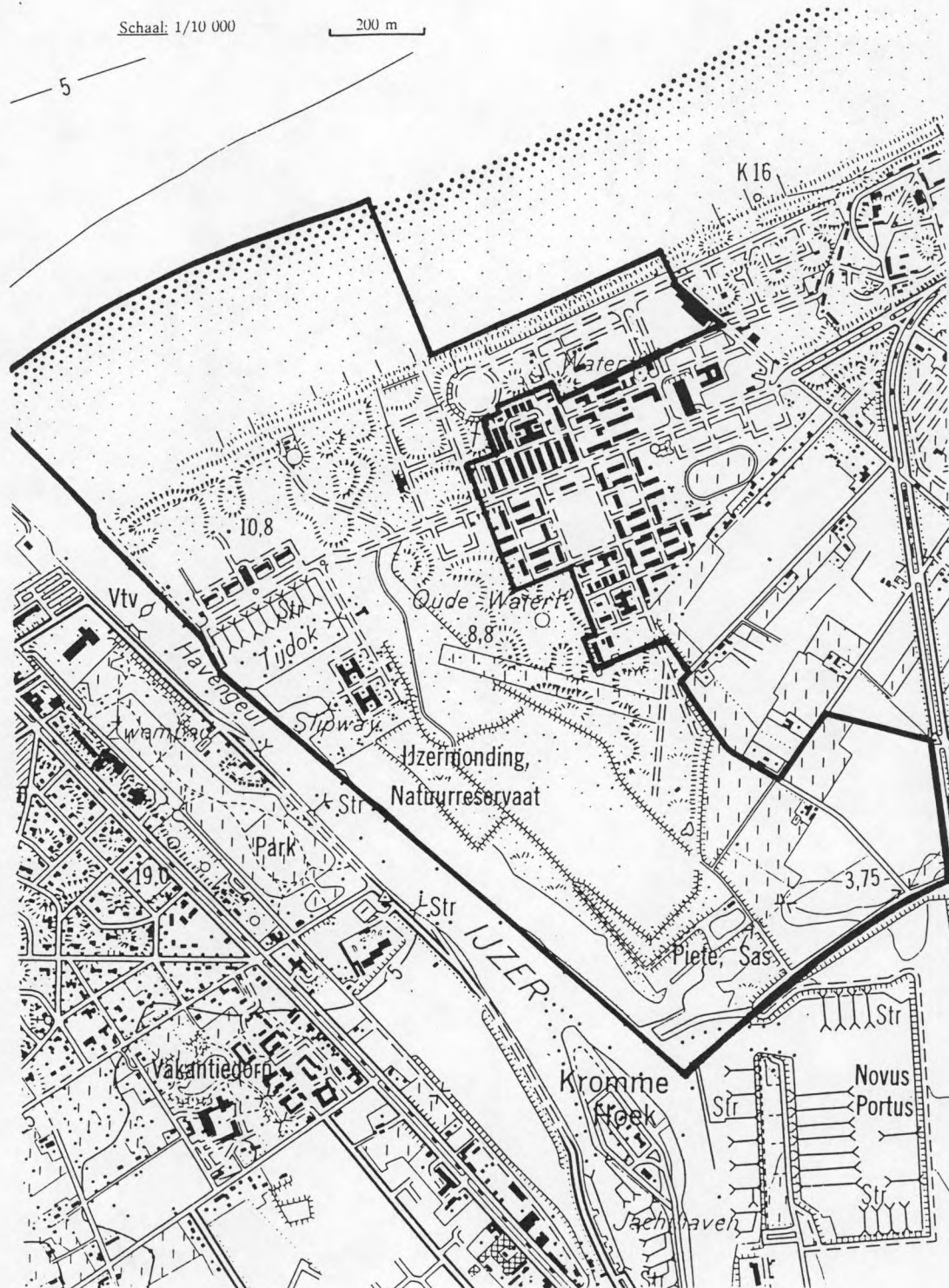

Fig. 2. Begrenzing van het als reservaat aan te duiden en in te richten gebied rond de IJzermondung

